

CfP: Wereldgeschiedenis van de “Nederlandse” Arbeidersklasse

Het *Jaarboek voor de Geschiedenis van Arbeidersbewegingen en Socialisme in Nederland* nodigt onderzoekers uit om bij te dragen aan haar themanummer over de Wereldgeschiedenis van de “Nederlandse” Arbeidersklasse.

Het Jaarboek is een nieuw initiatief dat onderzoekers met elkaar in contact wil brengen en een platform wil bieden voor de publicatie van vernieuwend onderzoek. Het initiatief bouwt daarbij voort op een lange geschiedenis aan periodieken gewijd aan de geschiedenis van arbeidersbewegingen en socialisme in Nederland. We stellen ons initiatief en de redactie voor op onze website (www.arbeidersgeschiedenis.nl), waar ook onze intentieverklaring te lezen is.

In 2017 verscheen de eerste *Histoire mondiale de France*. Het boek plaatste de Franse geschiedenis in internationaal verband en liet zien dat ‘typisch’ Franse fenomenen in werkelijkheid de uitkomst waren van interacties met andere gebieden. In navolging daarvan verschenen twee delen van de *Wereldgeschiedenis van Nederland*, dat zich ten doel stelde om aan de hand van concrete voorbeelden de ‘onverwachte verstrengeling van Nederland met het buitenland’ uit te lichten.

De aanpak keerde zich tegen een smalle, nationale kijk op de geschiedenis van Nederland, want ‘wat nationalistes als exclusief voor de eigen exceptionele natie claimen, werd maar al te vaak ontleend aan of gedeeld met het buitenland.’ De aanpak werd ook als uitdaging aan vakgenoten gepresenteerd; volgens de redactie was er ‘nog een wereld aan wereldgeschiedenissen te winnen’.

Graag pakken we deze uitdaging aan door een reeks bijdragen te verzamelen over de Wereldgeschiedenis van de “Nederlandse” arbeidersklasse. Want ook de geschiedschrijving van arbeidersbewegingen heeft lang vastgehouden aan ‘typisch’ Nederlandse fenomenen die bij nadere beschouwing zijn ‘ontleend aan of gedeeld met het buitenland’. Voorbeelden zijn de verzuiling, de verzorgingsstaat, het poldermodel en de overlegcultuur. Interacties en wederzijdse beïnvloedingen tussen (voormalig) Nederlandse gebieden enerzijds (van Europees Nederland en Indonesië tot aan het Caribisch gebied en Zuid-Afrika) en de rest van de wereld anderzijds heeft onze speciale aandacht.

We vragen onderzoekers om bijdragen over belangrijke gebeurtenissen of ontwikkelingen uit de geschiedenis van arbeiders- en socialistische bewegingen in hedendaagse en voormalige Nederlandse gebieden waaruit een in onderzoek onderbelichte of ‘onverwachte verstrengeling’ blijkt met ontwikkelingen en actoren daarbuiten. Mogelijke thema’s die hierbij aansluiten zijn:

- Het belang van internationale contacten en processen bij het ontstaan en de ontwikkeling van arbeidersbewegingen en socialistische organisaties in Nederlandse gebieden (met een nadruk op contacten ofwel tussen Europees-Nederlandse en koloniale Nederlandse gebieden, ofwel tussen nominaal Nederlandse gebieden en regio’s daarbuiten);
- Nationale en lokale verschillen in de reacties van arbeidersbewegingen en socialisten op internationale fenomenen zoals (de)industrialisatie, verzuiling en de opkomst van neoliberalisme;
- Uitwisseling en ontwikkeling van culturele uitingsvormen en *attitudes* over werk en sociale verbetering.
- Vergelijkingen van de acties, campagnes en strategieën van verschillende arbeidersbewegingen en socialisten.

Deze lijst is niet uitputtend. We verwelkomen alle bijdragen met raakvlakken aan het genoemde thema.

Het themanummer zal bestaan uit onderzoeksartikelen van maximaal 6.000-8.000 woorden, inclusief voetnoten. De bijdragen worden gepubliceerd op de website van het Jaarboek en duurzaam ontsloten via het repository van de Universiteit Groningen.

Onderzoekers die willen bijdragen vragen we om vóór 15 oktober 2026 een abstract van 300 woorden aan te leveren. De deadline voor de eerste versie is 15 maart 2027. In november 2027 zal het jaarboek verschijnen.

Bron foto: Nationaal Museum van Wereldculturen, via Wikimedia Commons